

ธรรมาภิบาลกับการบริหารงานภาครัฐยุคใหม่ไทยแลนด์ 4.0 GOOD GOVERNANCE AND PUBLIC ADMINISTRATION, THAILAND'S NEW 4.0

พีรพล ไทยทอง*
Peerapol Thaithong

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง ธรรมาภิบาลกับการบริหารงานภาครัฐยุคใหม่ไทยแลนด์ 4.0 มุ่งอธิบายถึงความสำคัญของธรรมาภิบาลต่อการบริหารงานภาครัฐ หลักธรรมาภิบาลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารภาครัฐในงานวิจัย จากกรณีศึกษา : ภาครัฐนำแนวทางเสริมสร้างธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐไทย แนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลกับการบริหารงานภาครัฐยุคใหม่ไทยแลนด์ เช่น แนวทางการสร้างธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารการปกครองที่มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชนและประเทศชาติ โดยยึดหลักเหตุผลและความเป็นธรรม ธรรมาภิบาลเป็นทั้งหลักการ (principles) และแนวทาง(guidelines) สาเหตุสำคัญของปัญหาในการบริหารงานภาครัฐ คือ การพัฒนาประเทศไม่สามารถเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ เกิดจากการคอร์รัปชันของผู้ปกครองและเจ้าหน้าที่รัฐ การไม่ยึดกฎหมายเป็นหลักในการปกครอง การขาดประสิทธิภาพในการบริหารงานและการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน

สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญที่จะส่งเสริมธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐไทย ร่วมกันอย่างบูรณาการในการกล่อมเกลาเด็กและเยาวชนไทยให้เป็น “คนดี” ของสังคม เพื่อผลิตคนที่ดีเข้าสู่ระบบบริหารงานภาครัฐและสังคมโดยรวม และเพื่อดำเนินการบริหารงานภาครัฐและพัฒนาองค์การภาครัฐยุคใหม่แห่งธรรมาภิบาลสู่กลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศไทย 4.0

คำสำคัญ : ธรรมาภิบาล, การบริหารงานภาครัฐ, ไทยแลนด์ 4.0

ABSTRACT

The articles about corporate governance and public administration in Thailand. Education aimed at explaining the importance of good governance on public administration. Good governance in the constitution of the kingdom of Thailand. Good governance and public administration research: a case study of the

* Srichiangmai Technological College

ways of government, strengthen the government governance used in public administration. Ways to strengthen corporate

governance and public administration, new era, Thailand, such as ways to build good governance of the local governments.

Corporate governance is the management principle of the benefit of the people and the nation based on reason and justice, good governance is the principle. (Principles) and guidelines (guidelines) the causes of the problems in public administration is the developing

Family and educational institutions is important mechanism to promote good governance in the administration of the government. Together in the lure Kela integrated children and youth to become "the good" of society. To produce good people log in public sector and society as a whole. And to the public sector and the development of modern public organization of governance mechanism to drive the economy to Thailand. 4.0

Keyword : Good Governance, Public Administration, Thailand 4.0

1. บทนำ

ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน มีผลต่อการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ หรือภาคเอกชนจำต้องบริหารงานให้ทันต่อกระแสของความเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัย โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเพื่อที่จะนำประเทศชาติให้มีการพัฒนาก้าวหน้า โดยเน้นถึงการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือ ธรรมาภิบาล (Good Governance) เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สิทธิและเสรีภาพของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการตรวจสอบอำนาจรัฐ เป็นต้น

ปัจจุบันทำให้ประชาชนเริ่มมีความสนใจตื่นตัวเกี่ยวกับธรรมาภิบาลยิ่งขึ้น และเป็นที่เชื่อกันว่าหากประเทศไทยมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้กับการปฏิบัติงานในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนแล้ว จะทำให้ประเทศมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีและเกิดความเป็นธรรมในสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ธรรมาภิบาลจึงเป็นมิติของกระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารงานภาครัฐ โดยเน้นบทบาทของผู้บริหารงานภาครัฐจัดบริการให้มีคุณภาพสูงตามที่ประชาชนต้องการ สนับสนุนให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่ละระดับมากขึ้น มีการบริหารงานอย่างโปร่งใส คือ การตรวจสอบได้และอธิบายได้ทุกขั้นตอนต้องมีผู้รับผิดชอบ (ไชยวัฒน์ คำชูและคณะ, 2545)

ดังนั้น ธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารการปกครองที่มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชนและประเทศชาติโดยยึดหลักเหตุผลและความเป็นธรรม กล่าวอีกแง่มุมหนึ่ง ธรรมาภิบาลเป็นทั้งหลักการ (principles) และแนวทาง(guidelines) สำหรับการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการที่กำหนด สาเหตุสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มประเทศในภูมิภาคหรือภาครัฐ คือ ปัญหาของการพัฒนาประเทศที่

ทำให้ไม่สามารถเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้เกิดจากการคอร์รัปชันของผู้ปกครองและเจ้าหน้าที่รัฐ การไม่ยึดกฎหมายเป็นหลักในการปกครอง การขาดประสิทธิภาพในการบริหารงาน การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน (ปธาน สุวรรณมงคล, 2558 : 3)

แนวคิดเรื่องธรรมาภิบาล จึงมีบทบาทอย่างมากต่อหน่วยงานภายในประเทศทั้งภาครัฐและเอกชนมีการนำแนวคิดไปปรับใช้กับหน่วยงานอย่างเห็นได้ชัด มีการปรับลดขนาดของหน่วยงาน ปรับปรุงการบริหารให้มีคุณภาพมีการบริการสาธารณะต่างๆ เป็นที่พึงพอใจของประชาชน หลักธรรมาภิบาลมีกำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดโครงการ เพื่อปรับปรุงงานในความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับธรรมาภิบาล (พิศมัย หมกทอง, 2554)

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

“หลักธรรมาภิบาล” หรืออาจเรียกได้ว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หลักธรรมรัฐ” ซึ่งเรารู้จักกันในนาม “Good Governance” ซึ่งหมายถึง การปกครองที่เป็นธรรม ไม่ใช่แนวความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม แต่เป็นการสะสมความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมวลมนุษย์ ซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุข สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหา ข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีและพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืน (พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล, 2554)

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจทำการศึกษาสังเคราะห์ธรรมาภิบาลกับการบริหารงานภาครัฐยุคใหม่ไทยแลนด์ 4.0 เพื่อเป็นข้อมูลเสนอไปยังผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐให้สามารถนำข้อมูลไปปรับใช้และกำหนดกรอบแนวทางวิธีการที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆให้สอดคล้องกับภาวะวิกฤตดังกล่าว โดยการนำหลักการบริหารราชการมาเป็นเครื่องมือในการบริหารงานในหน่วยงานภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ และเกิดความสุขของบ้านเมือง เพื่อก้าวไปสู่ภาครัฐยุคใหม่ไทยแลนด์ 4.0 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อมุ่งอธิบายความสำคัญ แนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาล และธรรมาภิบาลกับการบริหารงานภาครัฐยุคใหม่สู่ไทยแลนด์ 4.0

3. วิธีการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อสังเคราะห์การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล และธรรมาภิบาลกับการบริหารงานภาครัฐยุคใหม่สู่ไทยแลนด์ 4.0 โดยผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัย โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัย ซึ่งได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร และการวิจัยเชิงเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เพื่อใช้ในการทบทวนข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิเป็นหลัก รวบรวมจากเอกสาร หนังสือ ตำรา แนวความคิด ทฤษฎีข้อมูลทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ได้ตีพิมพ์แล้ว จากนั้นได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเสนอผลการศึกษาเชิงวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนการวิจัยเอกสาร ดังนี้

- 3.1 การกำหนดประเด็น เพื่อวางกรอบที่จะศึกษา
- 3.2 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสาร
- 3.3 กำหนดกรอบข้อมูลให้สอดคล้องกับประเด็นและตรงกับเป้าหมายที่จะศึกษา
- 3.4 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงสังเคราะห์
- 3.5 สรุปอภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

4. ผลการศึกษา

ในปัจจุบันสถานการณ์ด้านการเมืองเศรษฐกิจ สังคม การบริหารงานของรัฐทั้งภายในและต่างประเทศ มีความเปลี่ยนแปลงไปมากและเป็นไปอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากความก้าวหน้าทางด้านการสื่อสารเทคโนโลยีการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วสู่ประชาชน ในขณะที่สภาพแวดล้อมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ แต่ระบบการบริหารงานของภาครัฐ และสังคมไทยโดยรวมที่ผ่านมาไม่สอดคล้อง ไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

4.1 ธรรมาภิบาลมีความสำคัญต่อการบริหารงานภาครัฐ ดังนี้

มิติของภาครัฐ

4.1.1 ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรในภาครัฐมีเป้าหมายอยู่ที่การยึดประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพในการบริหารภาครัฐอย่างจริงจังมากขึ้น โดยมีการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความรวดเร็ว และประหยัดทั้งเวลาและงบประมาณ มีความคุ้มค่ามากขึ้น ซึ่งวัดได้จากความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ

4.1.2 ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐให้ความสำคัญกับผลสำเร็จหรือผลงานมากกว่า การทำเสร็จ เหมือนเช่นที่ผ่านมาในอดีต การให้ความสำคัญกับผลสำเร็จหรือผลงานทำให้มีความคุ้มค่ามากขึ้นโดยมีการประเมินผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น มีตัวชี้วัด (key performance indicator, KPI) ที่ถูกกำหนดไว้ก่อนการปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพึงพอใจของประชาชนนับเป็นตัวประเมินผลที่สำคัญ

4.1.3 ช่วยให้ระบบการบริหารภาครัฐมีความโปร่งใสตรวจสอบได้มากขึ้น โดยมีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบของภาครัฐให้รัดกุมและเปิดเผยต่อสาธารณะให้รับรู้กันทั่วไป เช่น การมีกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ การมีกฎหมายเกี่ยวกับการห้ามฮั้วประมูลงานของภาครัฐ เป็นต้น รวมถึงมีองค์กรอิสระในการกำกับ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของภาครัฐ เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น

4.1.4 ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐมีความตระหนักถึงความสำนึกรับผิดชอบ (accountability) ต่อประชาชนและองค์กรมากขึ้น ซึ่งความสำนึกรับผิดชอบมีส่วนทำให้การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐมีการระมัดระวังการกระทำที่มีผลต่อสาธารณะหรือประชาชนมากขึ้น และหากเกิดข้อผิดพลาดขึ้นก็ต้องพร้อมที่จะรับผลของการกระทำนั้นโดยไม่หลบเลี่ยงหรือโยนความผิดให้บุคคลอื่นหรือหนึ่งเลย

4.1.5 ช่วยทำให้ระบบราชการเป็นระบบเปิดและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางมีส่วนร่วมในการบริหารภาครัฐอย่างหลากหลายและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ทั้งนี้ระบบบริหารภาครัฐในอดีตมักเป็นระบบที่ปิด โดยประชาชนไม่รู้ข้อมูลข่าวสารในการบริหารงานของภาครัฐมากนักและข้อมูลส่วนใหญ่ถูกพิจารณาว่าไม่เปิดเผยหรือเป็นความลับ แต่เมื่อมีการนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้ทำให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ และให้สิทธิแก่ประชาชนในการยื่นขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยภาครัฐได้ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อสาธารณะผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เอกสารหรือเว็บไซต์ของหน่วยงาน เป็นต้น และประชาชนยังมีช่องทางในการร้องเรียนการเสนอความคิดเห็นผ่านทางช่องทางต่างๆของรัฐอีกด้วย

4.1.6 ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐยึดกฎหมายเป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่าการใช้ดุลพินิจหรือตามอำเภอใจ โดยมีการวางมาตรฐานการปฏิบัติงานในแต่ละภารกิจหรือแต่ละงานไว้ชัดเจนทำให้การใช้กฎหมายเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนอาจลดลงไป

4.1.7 ทำให้ระบบบริหารภาครัฐเป็นตัวขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากขึ้นส่งผลให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้นโดยมีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

4.1.8 ทำให้บุคลากรภาครัฐตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะเป็นผู้ให้บริการประชาชน มิใช่เจ้านายของประชาชนหรือผู้มีสถานภาพที่เหนือกว่าประชาชน (ปธาน สุวรรณมงคล, 2558 : 28 - 30)

4.2 หลักธรรมาภิบาลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

หลักธรรมาภิบาลยังได้ถูกนำไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โดยมีหลักการสำคัญ ได้แก่ การสร้างความโปร่งใสในการบริหารประเทศ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ระดับชุมชน

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา 74 วรรคหนึ่ง “บุคคลผู้เป็นข้าราชการ ข้าราชการลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวมอันวถุความสะอาด และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”

มาตรา 78 “รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายในด้านการบริหารราชการแผ่นดิน โดยพัฒนาระบบงานภาครัฐโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ และจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น เพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน”

4.3 หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารภาครัฐในงานวิจัย

ปัจจุบันประเทศไทยยังคงให้ความสำคัญกับการปฏิรูปประเทศให้ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยคำนึงถึงหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคม รัฐ ภาครัฐกิจเอกชน และภาคประชาชนให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือสร้างความภูมิคุ้มกันให้แก่ประเทศ

สาเหตุที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐหรือมาใช้ในการปฏิบัติงานของราชการภาครัฐ มีหลายสาเหตุ เช่น ภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจของประเทศ การทุจริต การไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชน การทำงานต่างคนต่างทำ ยึดกฎระเบียบเป็นหลัก ขาดการยึดหยุ่น ประชาชนขาดศรัทธาต่อข้าราชการและต่อหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ยังมีสาเหตุสำคัญคือ มีการแทรกแซงทางการเมืองเกิดขึ้น ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติว่า “บุคคลผู้เป็นข้าราชการหน่วยงานของรัฐ ลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวมอันด้วยความสะอาด รวมไปถึงการให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” (ไทยโพสต์, 2560) สอดคล้องกับงานวิจัย ดังนี้

งานวิจัยของ เตือนใจ ฤทธิจักร. (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา“ธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ตามทัศนะของบุคลากรสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม” พบว่าบุคลากรสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกัน มีทัศนะต่อธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย กลุ่มที่ปฏิบัติงานในสายงานสนับสนุนมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่ากลุ่มที่ปฏิบัติงานในสายงานหลัก อาจเป็นเพราะกลุ่มสายงานหลักและกลุ่มสายงานสนับสนุนของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่องานแตกต่างกัน แต่ทั้งสองสายงานต้องประสานการทำงานร่วมกัน

นันทพร รัฐถาวร. (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพการบริการของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการการบริการของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด สาเหตุเกิดจากการขาดการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ขาดคู่มือบริการประทับใจ สำหรับเจ้าหน้าที่ขาดคู่มือประชาชนในการติดต่อราชการกับเทศบาล ขาดวัสดุอุปกรณ์ เจ้าหน้าที่ขาดขวัญและกำลังใจ ผู้รับบริการใช้อิทธิทธิ และนโยบายของผู้บริหารไม่ชัดเจน

ผาสุก ไพจิตรและคณะ. (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคอร์รัปชันในภาครัฐ/ความเห็นและประสบการณ์ของครัวเรือน โดยการสำรวจความเห็นกลุ่มหัวหน้าครัวเรือน พบว่า คอร์รัปชันเป็นปัญหาระดับชาติที่สำคัญอันดับสาม รองจากปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาค่าครองชีพสูงพบในหมู่นักการเมืองมากกว่าหมู่ข้าราชการ หน่วยงานที่ไม่ซื่อสัตย์มากที่สุด ได้แก่ ตำรวจและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ร้อยละ 10 ของครัวเรือนถูกเรียกร้องสินบน วงเงินที่ถูกเรียกร้องกระจุกอยู่ในหน่วยงาน 3 แห่ง คือ ที่ดิน ตำรวจ และสรรพากร

4.4 สอดคล้องกับกรณีศึกษา : ภาครัฐนำแนวทางเสริมสร้างธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐไทย

สำนักงาน คปภ. ได้ตระหนักถึงความสำคัญของธรรมาภิบาล (Good Corporate Governance) เพื่อนำองค์การไปสู่การเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งยังเสริมสร้างความเชื่อมั่นและน่าเชื่อถือต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย และในฐานะหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลและส่งเสริมพัฒนาธุรกิจประกันภัยให้มีประสิทธิภาพ และคุ้มครองประชาชนให้ได้รับสิทธิประโยชน์จากการประกันภัยอย่างครบถ้วน จะต้องแสดงให้เห็นถึงการมีระบบการบริหารจัดการและการใช้อำนาจหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และน่าเชื่อถือ

แนวทางธรรมาภิบาลของสำนักงาน คปภ. คือ มีความเข้มงวดไม่น้อยไปกว่ามาตรฐานธรรมาภิบาลที่ได้กำหนดให้ผู้อยู่ใต้การกำกับดูแลถือปฏิบัติ โดยอ้างอิงมาจากหลักธรรมาภิบาลตามมาตรฐานสากลขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) และมาตรฐานการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย (Insurance Core Principles : ICP) ซึ่งกำหนด โดยสมาคมผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยนานาชาติ (International Association of Insurance Supervisors ; IAIS) ทั้งยังเทียบเคียงกับหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานกำกับดูแลสถาบันการเงินอื่นๆ (สำนักงาน คปภ, 2556 : 1)

5. สรุปผล

5.1 แนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลกับการบริหารงานภาครัฐยุคใหม่ไทยแลนด์ 4.0

สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ต้องเป็นหุ้นส่วนที่สำคัญร่วมกันดำเนินการอย่างบูรณาการในการกล่อมเกลาเด็กและเยาวชนไทยให้เป็น “คนดี” ของสังคม เพื่อผลิตคนที่ดีเข้าสู่ระบบบริหารงานภาครัฐและสังคมโดยรวม (ปธาน สุวรรณมงคล, 2558 : 55)

5.2 แนวทางการสร้างธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรภาครัฐที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารจัดการท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการอยู่ตลอดเวลา เพื่อสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน ตลอดจนการตรวจสอบและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นตามหลักของธรรมาภิบาล (Good Governances)

การสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือ ธรรมาภิบาล ให้เกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะยังคงให้มีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีเป็นหลักปฏิบัติ ซึ่งส่งผล

ต่อการสร้างภาพลักษณ์อันดีงามขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจนทำให้ประชาชนมีความยอมรับนับถือ และสามารถเชื่อมั่นได้ว่าผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาทำหน้าที่บริหารท้องถิ่น มีความตั้งใจเข้ามาบริหาร เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ใช่เข้ามาเพื่อตักตวงผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้อง

การสร้างธรรมาภิบาล คือ การสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เช่น หลักความโปร่งใสและหลักการมีส่วนร่วม เป็นต้น นอกจากนั้นองค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญ คือ ระบบการควบคุมภายในที่ดีมีการวางระบบไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องพิจารณาดำเนินการสร้างเสริมระบบที่ดี สร้างสภาพแวดล้อมภายในที่ดี และพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรมจริยธรรมอย่างแท้จริง เสริมสร้างและพัฒนาทักษะอย่างเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่พนักงาน

แนวทางการสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรท้องถิ่น เช่น การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบอย่างสะดวกและทั่วถึง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดทำบริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การบริหารงานภาครัฐและการพัฒนาองค์การภาครัฐมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยเครื่องมือกลไกที่สำคัญที่เรียกว่า “ธรรมาภิบาล” (Good Governance) องค์การภาครัฐควรตระหนักถึงความสำคัญต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐทั้ง 6 หลักการ ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักมีส่วนร่วม

โดยการบริหารงานภาครัฐและการพัฒนาองค์การภาครัฐยุคใหม่ให้เป็นไปในทิศทางที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์การภาครัฐทุกองค์การ ทั้งส่วนส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นต้องประสานพลัง เพื่อดำเนินการบริหารงานภาครัฐและพัฒนาองค์การภาครัฐสู่การเป็นองค์การบริหารงานภาครัฐยุคใหม่แห่งธรรมาภิบาลสู่ไทยแลนด์ 4.0 (ทวนธง ครุฑจ้อน. 2553)

6. ข้อเสนอแนะ

1. ภาครัฐควรตระหนักให้ความสำคัญและยึดหลักธรรมาภิบาลในระบบการบริหารงานภาครัฐ โดยเฉพาะให้มีการปฏิรูปกฎหมายและระบบบริหารภาครัฐยุคใหม่สู่ไทยแลนด์ 4.0

2. ภาครัฐควรมียุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลกับการบริหารงานภาครัฐไปสู่การปฏิบัติ มีการกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐยุคใหม่สู่ไทยแลนด์ 4.0

3. ผู้บริหารองค์กรภาครัฐหรือหน่วยงานภาครัฐควรพิจารณาดำเนินการสร้างเสริมระบบที่ดี สร้างสภาพแวดล้อมภายในที่ดี และพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรมจริยธรรมอย่างแท้จริง เสริมสร้าง และพัฒนาทักษะอย่างเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่พนักงานภาครัฐยุคใหม่สู่ไทยแลนด์ 4.0

เอกสารอ้างอิง

- หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์. (2560). “ธรรมาภิบาล : กระเจกไร้เงา”. www.thaipost.net.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2558). การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล. สถาบันพระปกเกล้า. บริษัท แก่นจันทร์การพิมพ์ จำกัด.
- สำนักงาน คปภ. (2556). แนวทางธรรมาภิบาลของสำนักงาน คปภ.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และคณะ. (2554). ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. สถาบันพระปกเกล้า. กรุงเทพฯ.
- พระปีย์วัฒน์ ปิยสีโล. (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิศมัย หมกทอง. (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ทวนธง ครุฑจั่น. (2553). กะเทาะปัญหาธรรมาภิบาลในองค์กรภาครัฐ : บทวิเคราะห์จากกรณีศึกษา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 ตุลาคม 2552 – มีนาคม 2553. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เตือนใจ ฤทธิจักร. (2550). ธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ตามทัศนะของบุคลากรสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาพุทธศาสตร์การพัฒน. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ไชยวัฒน์ คำชูและคณะ. (2545). ธรรมาภิบาล. บริษัท สำนักพิมพ์น้ำฝน จำกัด. กรุงเทพฯ.
- ผาสุก ไพจิตร และคณะ. (2543). คอร์รัปชั่นในภาครัฐ : ความเห็นและประสบการณ์ในครัวเรือน. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท..
- นันทพร รัฐถาวร. (2543). การพัฒนาคุณภาพการบริการของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

